

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 90. ANUL XVIII.

Sabiu, in 12/24 Noembrie 1870.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adreseate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe ann 7. fl. v. a. car pe o jumtate de ann 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

in provinciile din Monarchia pe unu ann 4 fl. era pe o jumtate de ann 4 fl. v. a. Pentru prinț, si țieri straine pe unu 12 pe 1/2 ann. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru unu ora cu 7. cr. siulu, pentru a ou'a ora cu 5/2. cr. si pentru a trei'a repetire cu 3/2. cr. v. a.

La situatiune.

Reproducem mai la vale unu articulu dupa „Pressa“ din Bucuresti*), care in specialu se ocupa cu situatiunea Romaniei, atinge inse si cestiunea cea momentuosa astadi a Orientulu. Intre Evenimintele politice din foia nostra au pututu vedé cettori, ca lumea s'a alarmatu ca prin unu transnitu din seninu de not'a cancelarului rusescu, cu carea face lumea cunoscutu, ca Russi'a numai pote sa se priveasca obligata de tratatulu dela 1856. Diariile vienesi au inceputu de vre-o cate-va zile a fi mai liuiscite, a se indoii de posibilitatea unui resbelu din acestu incidentu, inse nu nega nici unce absolutu posibilitatea lui. Ba diariile ungueresi din Pest'a pare ca lu dorescu, pentru ca acum afla tempulu celu mai oportunu de densulu. Tote aceste sunt semne ca are sa fia ceva.

Englesii ca omeni practici, de si li priveste afacerea din cele mai insemnate puncte de vedere, mai de aproape, aru fi pre bucurosi, candu pre langa Turci'a s'aru mai alaturá Austro-Ungari'a, ca sa pasiasca mai intaiu agresiviu contr'a Russiei si apoi sa urmeze si ei. Asia dara resbelulu voiescu si ei, numai sa nu cada greutatea cea mai mare asupra-le.

Resbelulu acest'a de nu se va incepe acum se va amená pre de alta-data; este inse neevitabile. Russi'a nusiiesca, conformu programulu seu, spre Orientu, Russi'a se estinde in Asia spre posesiunile engleze din India, Russi'a vedendu ocaziunea bine-venita va cercá a deveni domnitoria a lumii.

Si Europ'a astadi va avea mare nevoia de a pote pune unu veto contr'a acestoru tendintie, mai alesu fiindu ocupata, cum e de e. astadi, in centrulu Europei. Si mai anevoia va pune vite, deca interesele cele multe crucisic curmedisic a staturilor mici si mari din centrulu resariteanu alu Europei voru urma a fi obiectu de invrajbire continua intre d'nsele dupa cum erau pre tempulu lui Sinan pasi'a.

Este inca o alta cestiune, si adeca ce atitudine ia Prussi'a fatia cu cestiunea orientala, elevata prin not'a cancelarului Gortiacoff? Regele-imperatu din Versailles, ce umblá eri alalta eri cu idea de a convocá parlamentulu federatiunalu alu Germaniei de Nord in Franci'a, pote sa vina si la ide'a aceea de a domni occidentulu europeanu, si in asociatiunea acestei vine pre usioru o impartire a Europei seu a domniei in orientu si occidentu intre Russi'a si Prussi'a. Atunci ceta din urma esindu invingatoria asupra Franciei nu se va opune sotiei sele. Domnirea acest'a sa nu ni o intipuiamu deodata, nici de a dreptulu, ci sucesiva si la inceputu ca cea din statele confederate ale Germaniei de nordu.

Europ'a asiá dara, deca voiesce sustinerea ecuilibrulu recerutu pentru latrea si sustinerea ideiloru constitutiunali, nu o va face acest'a cu frase diuastice nici cu note, cari se depunu in arhivele diplomatiei, ci prin respectarea dreptatiei in tote partile. Acest'a intaresce staturu, acest'a asigurá salutea omeniloru in tote impregiarile.

Ca unu semnu nefericitu vedemu o insinuatiune indirecta in diuarie si adeca insinuatiunea ca romanii simpatiseza cu russii si li dorescu. Impregiararea acest'a ne face sa ne tememu, ca nutrindu-se suspiciunea, din insinuatiuni de aceste potu sa se nasca ostilitati mai amare de catu in trecutu, si sa foca ca istori'a sa se mai imbogatesca de catastrofe provenite din neintelegeri, produse a le unei rivalitati de condamnatu.

Evenimente politice.

In Cislaitani'a se pare ca reichsratulu n'are alta problema mai serioasa, decatu surparea minis-

terului; acest'a s'a doveditu in dilele de 16 si urmatoarele l. c. unde opositionisti si-a folositu tota elocinti'a loru pentru de a trage care din care lovituri mai aspre regimulu si cu deosebire lui Petrino, care jace nemtiloru ca o petra la iaima. Atacurile aceste contr'a activitati regimulu isi ajunse culmea in o vorbire a contelui Aversperg, care pronunsiase intre altele cuvintele momentose:

„Precandu Europ'a intreaga se extremura de pasii cei tari si acelu fabulosu imperatu germánu reinviatu, citeza nisce Bosci prin positiuni artificiose de oglindi fantom'a stlui Wenzelu si o punu ca contrariu la granitia spre aপরare. Pre candu parintele doctrinei si discordiei de nationalitati se pedepseste in Elzaszu si Lotaringi'a prin alu seu principiu si-si resbuna in contra lui, voiescu unii barbati sa descompuna imperati'a Meriei Theresi'a si lui Iosifu in particelele sele dupa nationalitati.

Precandu tierile vecine mari se contopescu in flacari vulcanice in un'a se cautu la noi in 17 camere de anticitati dupa palerli de duci, dupa corone de regi, corone de conti etc. care totu nu potu avea locu de odata pre unulu si acel'a-si capu. (Bravo) Cine nu va privi cu indignare la incercarile de a cautá punctele de imbinare pentru dezvoltarea nostra intr'unu trecut inmortatatu de secolu; cine sa nu-si aduca aminte coventulu unui istoricu si barbatu de statu, care suna: „Desvoltarea istorica a unui edificiu vechlu e daromarea lui.“

Despre alegerea delegatiuniloru se pronunsiat foile din Cislaitani'a cam in unulu si acel'a-si intielesu; in specie inse dice „N. Fr. Bl.“

Pre langa desbaterile reichsratului merita si al gerea delegatiuniloru in camera deputatiloru unu interesu deosebitu. Cine priveste lucru fara patima, trebuie sa marturiscesca, ca prin o ameneru de siese dile a deschiderei delegatiuniloru nu s'aru perde nimic, facia cu castigulu celu mare, care s'aru profitá, caci amu potea crea in casa nostra propria referentie solide si plina de incredere. Situatiunea e eminentu serioasa si delegatiunile voru pretinde dela poporu sacrificiu mari fisice si materiale, deca voru voi a dá vocei loru poterea civiciosa. Cum se va cere in sa dela poporu prevenire vesela si sacrificiu volnicu deca referentiele interne produca asiá pucina insufletire patriotica. Partisanii contelui Beust se intielege ca aru sustinerea delegatiunile si se pote ca nice nu intielegu, ca spriginindu pre Beust, aperi in fapta causa lui Petrino si Taaffe. Noi suntemu multamitu a potea citá pentru parerea nostra cuvintele unui jurnal, carui'a nici cumu nu-i s'a potutu imputá simpatii centralistice si care totu de un'a si-a sciutu pastrá renumele de foia liberala si in deosebi preventore Ungariei. Noi optnamu foia „Wanderer“ si atribuiamu mare insemnatare impregiarerei ca si acest'a foia ca si noi, vede pericolulu, care s'aru causa candu camera deputatiloru s'aru ocupá neconditionatu cu algerile delegatiuniloru nainte de desbateru adresei.

Cu privire la conflictulu intre Russi'a si Turci'a impartasisemu in nru lu trecutulu ca poterile respective decisera a responde Russiei prin o nota indentica. Astadi avemu a inregistrá fapta ca poterile au abalsu acestei idei, si ca din contra, voru responde la circulariulu rusescu fia care prin o nota separata. Cointielegerea intre Prussi'a si Russi'a se pare far' ndoiala. Din unele parti se si afirme ca Bismark a promisú Russiei aceea si neutralitate, care a pastrat'o Russi'a in resbelulu francesogermanu; organe, care stau in ore care relatiune cu cabinetulu din Berlinu dechiara ca regimulu prussianu nu se va interesá de stipulatiunile din 1856 asiá

de multu, pentru de a luá parte la pasii contr'a Russiei si a compromite prin aceea referentiele cele amicabile cu regimulu imperatulu Alesandru. „Köln. Ztg.“ nu pote considerá lucrulu de asiá momentosu, desi combata form'a depesiei rusesci. Ea dice intre altele: Noi nu potemu privi articolulu XIV de celu mai insemnatu alu pactulu parisienu. Resultatulu principale alu resbelulu din Crimea a fostu, ca s'a spartu egomonia si suveranitatea Russiei preste Europ'a si ca fi silita a abdica pretensiuniloru sele asupra Turciei si a delasa principatele dunarene. Dispositionile despre neutralitatea marei negre le amu consideratu totu de un'a de pucinu momentose si chiaru si „cartea rosia austriaca“ le semnalá de ilusorie. Russi'a nu s'a tienutu de ele si nimenea n'a avutu voia a face ceva in contra acestei impregiareri; contele Beust insu-si a inceputu a sulevá acesta cestiune, voidu a libera Russi'a de aceste catene, care in fapta suprimau mai multu onoreea decatu poterea Russiei.

Romania facia cu Europ'a.

Evenimintele cele mari cari se petrecu in Europ'a Occidentale, au sa eserciteze o insemnata influentia asupra tuturoru celorlalte state europene, asupra raporturiloru dintre densele, asupra viitorulu loru.

Pondera ecuilibrulu politicu europeanu, asiá cum lu crease tractatele ce la 1815 si revolutiuniloru dela 1848 pana la 1852 s'au schimbato. Acesta schimbare are sa eserciteze influentia sea naturale asupra intregulu ecuilibrulu prin o noua fasa, are sa treca acestu ecuilibrulu indatu dupa incheearea pacei; noue relatiuni politice au sa se creeze intre diferite staturu europene.

Europ'a Orientale nu va fi uitata in aste noue combinatiuni, putemu fi siguri. Puterile europene odata esite din perturbatiunea in care lo a aruncatu resbelulu actualu, voru cautá cum sa asiguré mai bine o pace durabile si solida, si cum sa se evite pre viitoru ori ce noua cauza de conflicte, de noue scudoiri in ecuilibrulu generale. Europ'a Orientale va fi unu obiectu specialu alu acestei preocupatiuni; si Romania va fi probabile, pusa pre celu dintaiu rango.

Cugetamú ore la aceste importante eventualitati? Care aru fi actiunea nostra in facia unui viitoru congresu, in facia solutiuniloru diverse, ce s'aru propune spre a resolvá difficultatile ce esista in Orientu? Care este viitoriulu probabile ce s'aru reservá Romaniei, si cum aru trebui sa lucrámu si noi spre a ne prepará unu bunu viitoru?

Íeta cestiuni cari trebuie sa ne preocupe, si cari merita a absorbi tota inteligenti'a, tota activitatea nostra. Cugetat'a vre odata la densele guvernulu? Nu o credemu.

Sa cugetámu dara noi, sa cugetámu cu totii; sa cugete toti romanii.

Traimu intr'o epoca importanta. Eveniminte mari au avutu locu: consecintie si mai mari au ele sa produca. Care este dor'u nostra, care va fi actiunea nostra, in midloculu acestoru mari evenimente?

Neutralitatea ce natiunea a observatu in timpul resbelulu actualu, ne a nsiguratu o positione corecta in facia cu ambii belligeranti. Pericolele la cari ne aru fi espusu violarea astei neutralitati, s'au inlaturatu, din norocire, cu tote gresialele partiali si individuali ce s'au potutu comite.

Dera acest'a este numai pentru trecutulu si pentru presentu.

Care pote fi in sa viitoriulu nostru? Íeta sin-

*) luatu din „Tr. Carp.“

